

ANNELERİN ÇOCUKLARINA İLİŞKİN AKILCI OLMAYAN İNANÇLARININ İNCELENMESİ

AN INVESTIGATING IRRATIONAL BELIEFS OF MOTHERS FOR THEIR CHILDREN

Şerife ÖZBİLER

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Lefkoşa-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
serife.ozbiler@yahoo.com

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesindeki ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin sahip oldukları akılcı olmayan inançların bazı değişkenlere (çocuk sayısı, eğitim düzeyleri, çalışma durumu, algıladıkları sosyoekonomik düzeyleri ve aylık geliri ve kitap okuma sıklığı) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır. Araştırmanın katılımcıları Türkiye'de Doğu Anadolu Bölgesinde yaşayan ilköğretim döneminde çocuğu olan 88 annelerden oluşmaktadır. Araştırmanın verilerinin elde edilmesinde Kişisel Bilgi Formu ve Anne Babaların Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bağımsız örneklem t- testi sonuçlarına göre, ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin, eğitim düzeyleri, algıladıkları sosyoekonomik düzeyleri ve aylık geliri ve kitap okuma sıklığı akılcı olmayan düşünceleri ve çocuk yetiştirmedeki mükemmeliyetçilikleri ile anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Ancak, annelerin çocukları ile ilişkilerinde beklentileri, çocuk yetiştirmedeki mükemmeliyetçilikleri ve akılcı olmayan inanışları, çocuk sayısına ve çalışma durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır. Bunun yanında, annelerin çocukları ile ilişkilerinde beklentileri eğitim düzeyine ve algılanan sosyoekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçları ilgili alan yazını çerçevesinde tartışılmış ve gelecek araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anne-çocuk, akılcı olmayan inanç, mükemmeliyetçilik, beklenti

Abstract

The main aim of this study to whether the irrational beliefs of mothers' with a primary school aged child show significant differences according to some variables (the number of children, educational level, working status, perceived socioeconomic level and monthly household income and reading book frequency). The participants of study consist 88 mothers with a primary school aged children and who are living in the Eastern Anatolia Region of Turkey. In order to collect research data, Personal Information form and Parent Irrational Belief Scale was used. Independent sample t-test and one way ANOVA results reveal that there are significant differences between irrational beliefs and perfectionism to child rearing, of mothers with a primary school aged child and their educational level, perceived monthly income and socioeconomic level and book reading frequency. However, there were no significant differences between the expectations of the mother for the relationship of their children, their perfectionism to child rearing and a number of children and their employment status. In addition, there were no significant differences between the expectations of a mother for the relationship of their children and their educational level, perceived socioeconomic level and monthly household income. The results of the study were discussed with in the context of literature and suggestions was provided for future studies.

Keywords: Mother-child, irrational belief, perfectionism, expectation

GİRİŞ

Ebeveynlerin bir çoğunun sahip olduğu farklı toplumsal yapı, kültür, beklentiler ve aile değerlerin farklılık göstermesi nedeni ile çocuk yetiştirmeye ilişkin tutumları ve beklentileri de birbirinden farklılaşmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken benimsedikleri anne ve babalık rolleri, ailedeki kişi sayısı, ailenin sosyoekonomik düzeyi, çocukların sayısı, cinsiyeti, ve kişilik özellikleri, ebeveynlerin kendi çocukluklarında yeterli ilgiyi ve sevgiyi alıp almama durumları ile insani değerleri ve özellikleri gibi birçok faktör de çocuğa karşı gösterilen tutumları etkilediği bilinmektedir (Yalçın & Türnüklü, 2011; Günalp, 2007; Haktanır, 2002; aktaran, Hasibe & Aslışen, 2017). Bunun yanında, anne ve babanın ebeveynliğe ilişkin akılcı olmayan düşünceleri ve ebeveynliğe ilişkin beklentileri ebeveyn-çocuk ilişkisini ciddi anlamda etkilediği düşünülmektedir (Hojjat, Golmakanie, Khalili, Smaili, Hamidi & Akberi, 2016, Bağcı, 2013).

Alan yazında, ebeveynlerin anne ve babalığa ilişkin inançlarının tanımı çocuk yetiştirme ile ilgili düşünceleri, çocuğa nasıl davranması gerektiği ile ilgili beklentileri, çocuğa bakım veren kişi olarak kendi rollerine ilişkin algıları, çocuğun davranışlarının nedenlerine ilişkin yüklemeleri ve kendi yeterliliğine ilişkin algıları olarak çeşitli şekillerde yapılmıştır (Azar, Nix & Makin-Bryd, 2005; Bornstein & Cote, 2004; Haskett, Scott, Grant, Ward & Robinson, 2003; Johnston, 1996, aktaran Kaya & Hamamcı, 2011). Ebeveynlerin etkili ebeveyn davranışları gösterebilmeleri için doğru ebeveynlik şemalarına ihtiyaç vardır (Azar & Weinzierl, 2005). Çünkü, etkili bir ebeveynlik şeması çocuğun gelişimini önemli olarak etkilemektedir (Bornstein, Hahn, & Haynes, 2011).

Akılci Duygucu Davranışçı Terapi'ye¹ (ADDT) göre akılcı olmayan inanışlar kişide sağlıksız olumsuz duygularına neden olmaktadır (Corey, 2008). David, Lynn ve Ellis'e (2010, s.4) göre akılcı olmayan inanışlar "*mantıksız ve /yada herhangi bir gerçekçi dayanağı olmayan ve/yada yararı olmayan, inanç*" şeklinde tanımlanmıştır. ADDT, ebeveynlerin sahip olduğu olumsuz sağlıksız duygularını değiştirmek için akılcı olmayan inanışları, akılcı inanışlarla değiştirmek gerektiğinden bahseder (Terjesen & Kurasaki, 2009). Örneğin "*Benim çocuğum herşeyin en iyisini yapmalıdır*", "*Benim çocuğum en iyi şekilde davranmalı ve ben ne söylüyorsa yapmalıdır*" (Bernard 1990, s.300) gibi akılcı olmayan inanışlar ebeveynlerde kızgınlığa ve sağlıksız ebeveynlik uygulamalarına neden olduğu belirtilmektedir (Bernard, 1990).

Ebeveynlerin akılcı olmayan inançlarından biri olan çocuk yetiştirmedeki mükemmeliyetçilikleri de sadece ebeveynin çocuk ile olan ilişkisine değil, aynı zamanda ebeveynin kendisini de etkilediği bulunmuştur. Lee, Schoppe-Sullivan, ve Dush (2012) çalışmasında ebeveynliğe ilişkin mükemmeliyetçiliğin ebeveynlik yeterliliği, stress ve ebeveynlik doyumu ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Bunun yanında, ebeveynlerin sahip olduğu çocuklarından akılcı olmayan beklentileri de ebeveynin kendisini olumsuz olarak etkilemektedir. Hamamcı, Duy ve Kaya'nın (2011) çalışmasında yüksek ve düşük akılcı olmayan beklentilere sahip ebeveynlerin çaresizlik, kendine güven ve stresle başa çıkma tarzları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bu güne kadar yapılan çalışmalarda annelerin akılcı olmayan düşünceleri ile demografik değişkenlerin (çocuk sayısı, eğitim düzeyleri, çalışma durumu, algıladıkları sosyoekonomik düzeyleri ve aylık geliri) sınırlı sayıda yer alması ve annelerin akılcı olmayan inanışları ile kitap okuma sıklığı birlikte ele alan çalışmalara alan yazında rastlanmaması ülkemiz (Türkiye) özelinde daha çok çalışma yapılması gerektiği ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesindeki ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin sahip oldukları akılcı olmayan inançlarının bazı değişkenlere (çocuk sayısı, eğitim düzeyleri, çalışma durumu, algıladıkları sosyoekonomik düzeyleri ve aylık geliri ve kitap okuma sıklığı) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır. Araştırmanın bu amacı doğrultusunda aşağıda yer alan araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
2. İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

¹ Akılcı Duygucu Davranışçı Terapi'de yer alan Duygucu kavramının Türkçe dilinde yazımı Albert Ellis Enstitüsü Rasyonel Duygucu & Bilişsel Davranışçı Araştırma ve Danışmanlık Merkezinin çevirisi dikkate alınarak yazılmıştır.

3. İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ toplam puanları ortalamalarında çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
4. İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında algılanan sosyo ekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
5. İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puan ortalamalarında kitap okuma sıklığına göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

YÖNTEM

Bu çalışmada, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesindeki ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin sahip oldukları akılcı olmayan inançlarının bazı değişkenler açısından belirlenmeyi amaçladığından nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelinde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri iki ve daha çok değişken arasındaki birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleri için kullanılmaktadır (Karasar, 2006).

Katılımcılar

Bu araştırmaya katılabilmek için, araştırmacı tarafından 2 ölçüt belirlenmiştir. Buna göre, katılımcıların (1) Annenin Türkiye'de Doğu Anadolu Bölgesinde yaşaması ve (2) annenin ilköğretim döneminde çocuğu olmasıdır. Çalışma, araştırma ölçütlerini karşılayan ve kartopu örneklem yolu ile araştırmaya katılmayı gönüllü olarak seçilen 88 annelerden oluşmaktadır. Annelere ilişkin sosyodemografik bilgiler Tablo 1, Tablo 2 ve Grafik 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Annelerin Sosyodemografik Özellikleri

	Değişkenler	f	%
Çocuk Sayısı	Tek Çocuklu	24	27,3
	İki Çocuklu	33	37,5
	Üç Çocuklu	16	18,2
	Dört Çocuklu ve üzeri	15	17,0
	<i>Toplam</i>	88	100
Çalışma Durumu	Çalışan Anne	38	43,2
	Çalışmayan Anne	50	56,8
	<i>Toplam</i>	88	100
Eğitim Düzeyi	Okur Yazar	26	29,5
	Orta Okul Mezunu	15	17,0
	Lise Mezunu	20	22,7
	Üniversite Mezunu	27	30,7
	<i>Toplam</i>	88	100
Aylık Gelir	1000 TL -2000 TL	45	51,1
	2000 TL-3000 TL	17	19,3
	3000 TL -4000 TL	13	14,8
	4000 TL ve üzeri	13	14,8
	<i>Toplam</i>	88	100

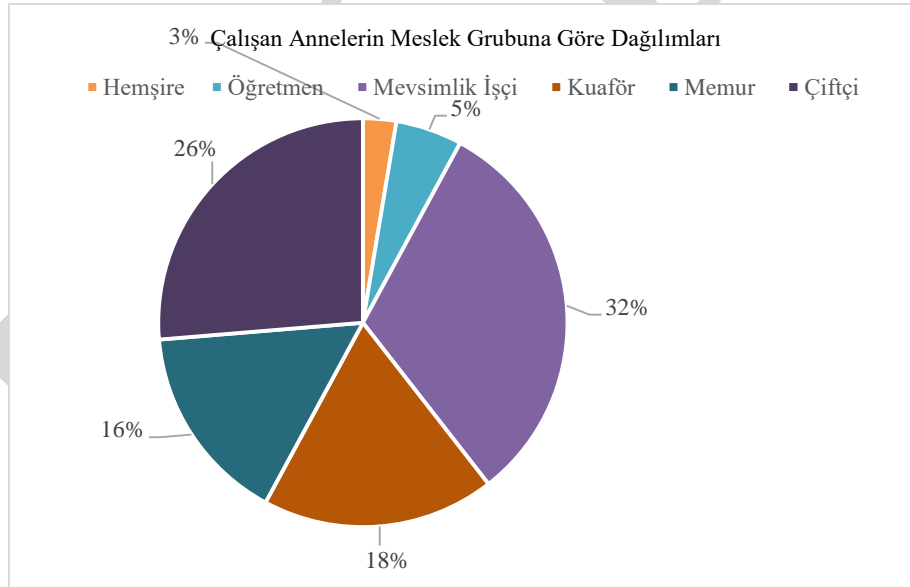

Aşağıda, Tablo 2’de araştırmaya katılan annelerin Türkiye’nin Doğu Anadolu Bölgesindeki en uzun süre olarak yaşadıkları şehir, il ve ilçeler’e yer verilmiştir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Annelerin En Uzun Süre Olarak Yaşadıkları Şehir, İl Ve İlçeler

Annelerin Yaşadığı Bölge	f
Kahramanmaraş	14
Şanlıurfa	7
Kadirli	9
Afşin	7
Nurhak	9
Elazığ	10
Elbistan	7
Andrin	7
Betriz	5
Dulkadiroğlu	5
Göksun	8
<i>Toplam</i>	88

Araştırmaya katılan 38 anne farklı meslek gruplarında çalışmaktadır. Bu grupların dağılımı Grafik 1’de gösterilmiştir.

Grafik1. Çalışan Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımları

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formunda annelerin yaşı, çocuk sayısı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, algılanan aylık gelir ve sosyoekonomik düzeyi, kitap okuma sıklığı ve yerleşim yerlerine ilişkin sorular yer almaktadır.

Anne ve Babaların Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (AAİÖ)

Kaya ve Hamamcı (2011) tarafından geliştirilen Anne Babaların Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (AAİÖ) 5'li likert (1: Tamamen katılmıyorum, 5: Tamamen katılıyorum) tipinde yapılandırılmıştır. Ölçekten alınabilecek yüksek puan anne-babaların yüksek akılcı olmayan inançlarını göstermektedir (Kaya & Hamamcı, 2011). Ölçeğin iki alt boyutundan biri olan mükemmeliyetçilik maddeleri (12 madde) anne-babaların çocuk yetiştirme ile ilgili mükemmeliyetçi düşüncelerini içermektedir. Örneğin "Her zaman mükemmel bir anne-baba olmalıyım." mükemmeliyetçilik alt boyutuna ilişkin madde olarak ifade edilebilir. Beklenti (17 madde) altboyutunda ise, anne-babalar çocukları ile ilişkilerinden beklendilerini cevaplamaktadırlar. Örneğin "Çocuk her zaman anne ve babasının beklediği gibi davranmalıdır" maddesi beklenti altboyutuna örnek verilebilir. Kaya ve Hamamcı'nın (2011) çalışmasında ölçeğin mükemmeliyetçilik alt boyutuna ilişkin Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayısı .86 ve beklentiler alt boyutu için ise .89 bulunmuştur.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri, 1 Temmuz – 1 Ağustos 2015 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmanın verilerini toplamak amacı ile öncelikle araştırma asistanlarına uygulama süreci hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra, araştırma asistanları tarafından annelere gönüllü katılım formu doldurtulmuştur ve çalışmaya katılmaları için onayları alınmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden çalışan annelere bağlı buldukları kurumlarda; çalışmayan annelere ise ev ortamlarında ölçek ve formlar uygulanmıştır. Uygulama süreci, yaklaşık 20-25 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmada, betimleyici istatistikler ve karşılaştırmalı analizlerin değerlendirilmesi ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS 20. paket programı kullanılmıştır. Araştırmada annelerin, demografik özelliklerini (yaş, eğitim düzeyi, algılanan aylık gelir ve sosyoekonomik düzeyi, çocuk sayısı, çalışma durumu, mesleki dağılımı) ortaya koymak için aritmetik ortalama \bar{x} ve frekans (f) değerleri ile çözümleme yapılmıştır. Diğer taraftan annelerin demografik özelliklerinin AAİÖ'den aldıkları puanlara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak için parametrik testlerden bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (one way-ANOVA) ile hesaplama yapılmıştır. Ayrıca gruplar arasındaki farkı belirleyebilmek için bonferroni testi kullanılarak anlamlılık düzeyi, .05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Araştırma Sorusu 1: İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını incelemek amacı ile tek yönlü varyans analizi (one-way ANOVA) yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre, annelerin çocuk sayısı ile AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği ve AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .005$).

Araştırma Sorusu 2: İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını incelemek amacı yapılan tek yönlü varyans analizi (one-way ANOVA) sonuçlarına Tablo 3’de yer verilmiştir.

Tablo 3: Annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği ve Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği Puanları Ortalamaları ve AAİÖ Puanları Ortalamalarının Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Ölçekler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği	Gruplararası	7,383	3	2,461	4,044	,010
	Gruplar içi	51,117	84	,609		
	Toplam	58,500	87			
AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği	Gruplararası	12,314	3	4,105	7,102	,000*
	Gruplar içi	48,550	84	,578		
	Toplam	60,864	87			
AAİÖ	Gruplararası	16,775	3	5,592	6,898	,000*
	Gruplar içi	68,088	84	,811		
	Toplam	84,864	87			

*p<.005

Tablo 3’de görüldüğü gibi annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği puanları ortalamalarında [$F_{(3-84)}=4,04$; $p>.05$], eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır.

Ancak, annelerin AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları [$F_{(3-84)}=7,10$; $p<.05$], eğitim düzeyine göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, okur yazar annelerin AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanlarının ortalamaları ($\bar{x}=4.50$, $SS=.66$), üniversite mezunu annelerin AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamalarından ($\bar{x}=3.61$, $SS=.82$) daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda ortaokul mezunu annelerin AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ($\bar{x}=4.43$, $SS=.72$), üniversite mezunu annelerin AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamalarından ($\bar{x}=3.61$, $SS=.82$) daha fazla olduğu görülmektedir.

Annelerin AAİÖ puanları ortalamalarına bakıldığında eğitim düzeyine göre anlamlı derecede farklılaştığı bulunmuştur [$F_{(3-84)}=6,89$; $p<.05$]. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre lise mezunu annelerin AAİÖ toplam puan ortalamaları ($\bar{x}=3.15$, $SS=.98$), üniversite mezunu annelerin AAİÖ toplam puan ortalamalarından ($\bar{x}=2.4$, $SS=.64$) daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, ortaokul mezunu annelerin AAİÖ toplam puan ortalamaları ($\bar{x}=3.66$, $SS=.97$), üniversite mezunu annelerin toplam puan ortalamalarından ($\bar{x}=2.44$, $SS=.64$), daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Araştırma Sorusu 3: İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ toplam puanları ortalamalarında çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği ve Mükemmeliyetçilik Alt ölçeği puanları ortalamalarında ve AAİÖ puanları ortalamaları çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını incelemek amacı ile tek yönlü bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tek yönlü bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre, annelerin çalışma durumu ile AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği ve Mükemmeliyetçilik Alt

Ölçeği puanları ortalamaları ve AAIÖ puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .005$).

Araştırma sorusu 4: İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAIÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAIÖ puanları ortalamalarında algılanan sosyo ekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Annelerin AAIÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAIÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAIÖ puanları ortalamalarında algılanan sosyo ekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını incelemek amacı yapılan tek yönlü varyans analizi (one-way ANOVA) sonuçlarına Tablo 4’de yer verilmiştir.

Tablo 4. Annelerin AAIÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAIÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği Puanları Ortalamaları ve AAIÖ Puanları Ortalamalarının Algılanan Sosyoekonomik Düzey ve Ev Hanesine Düşen Aylık Gelire Göre ANOVA Sonuçları

Ölçekler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
AAIÖ Beklenti Alt Ölçeği	Gruplararası	606,908	3	202,303	2,086	,108
	Gruplar içi	8146,717	84	96,985		
	Toplam	8753,625	87			
AAIÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği	Gruplararası	1436,410	3	478,803	9,279	,000*
	Grupları içi	4334,454	84	51,601		
	Toplam	5770,864	87			
AAIÖ	Gruplararası	3823,455	3	1274,485	5,845	,001*
	Grupları içi	18314,534	84	218,030		
	Toplam	22137,989	87			

* $p < .005$

Tablo 4’de görüldüğü gibi annelerin AAIÖ Beklenti Alt Ölçeği puanları ortalamalarında algılanan sosyoekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır [$F_{(3,84)}=2,08$ $p > .05$].

Ancak annelerin AAIÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamalarında algılanan sosyoekonomik düzeye ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı derecede farklılaştığı bulunmuştur [$F_{(3,84)}=9,27$ $p > .05$]. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, kendisini düşük sosyo ekonomik düzeyde algılayan ve ev hanesine düşen aylık geliri yaklaşık 1000 Türk Lirası (TL) ile 2000TL arasında olan annelerin AAIÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ($\bar{x}=4.10$, $SS=.59$), kendisini yüksek sosyo ekonomik düzeyde algılayan ve ev hanesine düşen aylık geliri yaklaşık 4000 ve üzeri olan annelerin AAIÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamalarından ($\bar{x}=3.12$, $SS=.77$) daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Annelerin AAIÖ puan ortalamalarında algılanan sosyoekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı derecede farklılaştığı bulunmuştur [$F_{(3,84)}=5,84$ $p > .05$]. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, kendisini düşük sosyo ekonomik düzeyde algılayan ve ev hanesine düşen aylık geliri yaklaşık 1000 Türk Lirası (TL) ile 2000TL arasında olan annelerin AAIÖ toplam puanları ortalamaları ($\bar{x}=3.17$, $SS=.47$), kendisini yüksek düzeyde sosyo ekonomik düzeyde algılayan ve ev hanesine düşen aylık geliri yaklaşık 4000 TL ve üzeri olan annelerin AAIÖ puan ortalamalarından ($\bar{x}=2.50$, $SS=.59$) daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Araştırma Sorusu 5: İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puan ortalamalarında kitap okuma sıklığına göre anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında kitap okuma sıklığına göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını incelemek amacı yapılan tek yönlü varyans analizi (one-way ANOVA) sonuçlarına Tablo 5’de yer verilmiştir.

Tablo 5. Annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği Puanları Ortalamaları ve AAİÖ Puanları Ortalamalarının Kitap Okuma Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Ölçekler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p.
AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği	Gruplararası	1791,598	4	447,899	5,340	,001*
	Gruplarıçi	6962,027	83	83,880		
	Toplam	8753,625	87			
AAİÖ Mükemmeliyet - çilik Alt Ölçeği	Gruplararası	1121,542	4	280,385	5,005	,001*
	Gruplarıçi	4649,322	83	56,016		
	Toplam	5770,864	87			
AAİÖ	Gruplararası	5582,513	4	1395,628	6,997	,000*
	Gruplarıçi	16555,475	83	199,464		
	Toplam	22137,989	87			

*p<.005

Tablo 5’de görüldüğü gibi annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği puanlarının ortalamaları kitap okuma sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F_{(3,84)}=5,34$ $p<.05$]. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, hiç kitap okumayan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği puanlarının ortalamaları ($\bar{x}=2.91$, $SS=.49$), her gün kitap okuyan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği puanlarının ortalamalarından ($\bar{x}=2.24$, $SS=.54$), ayda bir kitap okuyan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği puanlarının ortalamalarından ($\bar{x}=2.14$, $SS=.60$) ve yılda bir kitap okuyan annelerin ($\bar{x}=2.37$, $SS=.51$) ortalamalarından daha fazladır.

Annelerin AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları kitap okuma sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F_{(3,84)}=5,00$ $p<.05$]. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, hiç kitap okumayan annelerin AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ($\bar{x}=4.28$, $SS=.44$), ayda bir kitap okuyan annelerin puanlarının ortalamalarından ($\bar{x}=3.43$, $SS=.67$) daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Bunun yanında, annelerin AAİÖ puanları ortalamaları kitap okuma sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F_{(3,84)}=6,99$ $p>.05$]. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, hiç kitap okumayan annelerin AAİÖ puanları ortalamaları ($\bar{x}=3.48$, $SS=.39$), her gün kitap okuyan annelerin AAİÖ puanları ortalamalarından ($\bar{x}=2.86$, $SS=.53$), ayda bir kitap okuyan annelerin AAİÖ puanları ortalamalarından ($\bar{x}=2.68$, $SS=.55$) ve yılda bir kitap okuyan annelerin AAİÖ puanları ortalamalarından ($\bar{x}=2.98$, $SS=.43$) daha fazla olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, birinci araştırma sorusu temelinde ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışmanın

bulgularına göre, annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği , AAİÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Türkiye’de yürütülen bir çalışmanın bulgularında da (Alakoç Pirpir, Yıldız Çiçekler, Büyükbayraktar ve Konuk Er, 2011) bu çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir. Çalışma sonucunda, alt ve üst sosyoekonomik düzeydeki annelerin mükemmeliyetçilikleri ile çocuklarının ilk çocuk olup-olmama durumlarına göre anlamlı fark bulunamamıştır.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusu temelinde ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği puanları ortalamalarında eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Ancak Güneysu, (1982) çalışmasında anne ve babaların eğitim düzeyi yükseldikçe erkek çocuklarından beklentilerinin daha yüksek olduğu ve erkek çocuklarını daha fazla cezalandırdıklarını belirtmiştir.

Bu çalışmadaki okur yazar ve ortaokul mezunu annelerin çocuk yetiştirmeye ilişkin mükemmeliyetçilikleri üniversite mezunu olan annelerin mükemmeliyetçiliklerinden daha fazladır. Bu bulguyu destekler nitelikte alan yazında yapılan Greblove Bratko’nun (2014) çalışmasında eğitim düzeyi ile olumsuz mükemmeliyetçilik arasında negatif bir korelasyon bulunmuştur. Dolayısı ile eğitim düzeyi düşüldükçe mükemmeliyetçiliğin arttığı söylenebilir. Bunun yanında, bu çalışmadaki lise mezunu ve ortaokul mezunu annelerin akılcı olmayan inanışları üniversite mezunu olan annelerin akılcı olmayan inanışlarından daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu bulguyu destekler nitelikte Türkiye’de yapılan bir çalışmada (Çekiç, Kaya & Buğa, 2006) anne babaları akılcı olmayan inançlarının eğitim durumuna göre farklılaştığı belirtilmiştir.

Çalışmanın üçüncü araştırma sorusu temelinde, ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ toplam puanları ortalamalarında çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı irdelenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular, bu çalışmadaki annelerin çocukları ile ilgili ilişkilerinden beklentileri, çocuk yetiştirme ile ilgili mükemmeliyetçi düşünceleri ve akılcı olmayan inanışları çalışma durumuna göre farklılaşmamağını göstermektedir. Bu bulguyu destekler nitelikte, Çekiç, Kaya ve Buğa (2016) çalışmasında anne ve babaların akılcı olmayan inanışlarının çalışma durumuna göre farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Ancak, buna karşıt olarak yurt dışında yapılan Mitchelson ve Burns’un (1997) kadınların annelik ve çalışan kişi rolleri ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmanın sonuçlarına göre iş yerindeki yorgunluk, evde ebeveynlik durumu ile ilgili hissedilen sıkıntı ile mükemmeliyetçiliğin ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Çalışmanın dördüncü araştırma sorusu temelinde ilköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAİÖ Beklenti Alt Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAİÖ puanları ortalamalarında algılanan sosyo ekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı irdelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, bu çalışmadaki annelerin çocukları ile ilgili ilişkilerinde beklentileri, algılanan sosyo- ekonomik düzey ve ev hanesine düşen aylık gelire göre farklılaşmamaktadır. Çalışmada yer alan bu bulguya karşın, yurt dışında yapılan bir çalışmada (Strom, Wurster, Betz, Daniels, Graf, & Jansen, 1984) Almayada çocuğu anasınıfı ve birinci sınıfa devam eden Alman ve Almanyaya göç etmiş Yunan, İtalyan ve Türk ebeveynlerle, ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutum ve beklentilerini karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda çocuk yetiştirme tutum ve beklentileri ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bir diğer bulguya hareketle bu çalışmadaki annelerin çocuk yetiştirme ile ilgili mükemmeliyetçilik düşünceleri algılanan sosyoekonomik düzeye ve ev hanesine düşen aylık gelire göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir. Kendisini düşük sosyoekonomik düzeyde algılayan

ve ev hanesine düşen aylık geliri 1000 Türk Lirası (TL) ile 2000TL arasında olan annelerin çocuk yetiştirme ile ilgili mükemmeliyetçilik düşüncelerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu bulguyu destekleyen Aljalil ve Asadi'ye (2015) göre ebeveynlerin mükemmeliyetçi düşünceleri düşük sosyoekonomik statü ile ilişkili olabileceğini belirtmişleridir. Çalışmadan elde edilen bir diğer bulguya göre, bu çalışmadaki kendisini düşük sosyoekonomik düzeyde algılayan ve ev hanesine düşen aylık geliri 1000 Türk Lirası (TL) ile 2000TL arasında olan annelerin akılcı olmayan inanışlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Mahigir, Kumar ve Karimi (2013) çalışmasında yaptıkları çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, akılcı olmayan inançların yüksek ve düşük sosyo ekonomik düzey ve yüksek ile orta sosyo ekonomik düzey arasında farklılaştığını belirtmişleridir.

Çalışmanın beşinci araştırma sorusu çerçevesinde İlköğretim döneminde çocuğu olan annelerin AAIÖ Beklenti Alt Ölçeği, AAIÖ Mükemmeliyetçilik Alt Ölçeği puanları ortalamaları ve AAIÖ puan ortalamalarında kitap okuma sıklığına göre anlamlı bir farklılaşma var olup olmadığı iridenlenmiştir. Buna göre, bu çalışmadaki hiç kitap okumayan annelerin çocukları ile ilişkilerdeki beklentileri, çocuk yetiştirme konusundaki mükemmeliyetçilikleri, ve akılcı olmayan düşünceleri daha fazla olduğu söylenebilir. Daha öncede bahseddiği gibi annelerin akılcı olmayan inanışları ve kitap okuma sıklıkları arasında ilişki ve etkileri inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Ancak, bilinmektedir ki ebevenlik ile ilgili okunan kitaplar sağlıklı çocuk yetiştirme için ebeveynlere yol gösterici durumdadır (Connel-Carrik, 2006). Bunun yanında, düzenli olarak ebeveynlik ile ilgili kitap okumanın ebeveynlik becerilerini geliştirdiği bilinmektedir (Lee & Lee, 2016). Dolayısı ile bu çalışmada ele alınan annelerin akılcı olmayan inanışları ile kitap okuma sıklığına ilişkin bulgularının alan yazına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Son olarak, alan yazını incelediğinde annelerin akılcı olmayan inanışları mükemmeliyetçilik ve çocuk yetiştirmedeki beklentileri ile ilgili çalışmalara rastlanmasına rağmen, anneleri hedef olarak bu boyutların kitap okuma ile olan ilişkisinin belirlenmesi ve etkileri üzerine yapılmış olan herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olması bu çalışmayı önemli kılan bir özelliktir. Bu çalışmanın sonuçlarının uygulama alanında çalışanlara terapi süreçlerinde yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir. Ancak, bu çalışmanın zayıf yönü belirtilecek olursa, çalışmanın verilerinin elde edilmesinde hazırlanan kişisel bilgi formunda annelere kitap okuma sıklıklarının yanında, ne tür kitaplar okumayı tercih ettiklerini, doğum öncesinde hamilelik ve çocuk yetiştirmeye ilişkin kitaplar okuyup okumadıkları gibi sorulara yer verilmemiş olmasıdır. İleride yapılacak olan çalışmalarda bu soruların da annelere sorulması kitap okuma ile akılcı olmayan inanışların daha derinlemesine incelenmesine katkı sağlayabilir. Türk toplumunda çocuğun yetiştirilmesinde annenin rolü daha ön planda olduğu için bu çalışma anneler ile gerçekleştirilmiştir. Ancak, babaların da akılcı olmayan inanışları, mükemmeliyetçilikleri ve çocuk yetiştirmedeki beklentileri ile ilgili çalışmaların da yapılması bu konuda daha detaylı bilgilere ulaşılması için önemlidir. Bunun yanında, bu çalışmada sadece ilköğretimde çocuğu olan anneler ile yürütülmüştür. İleriki araştırmalarda, farklı yaş gruplarında çocuğu olan anne-babalar üzerinde de benzer araştırmalar yapılabilir. Ayrıca, anne-babaların akılcı olmayan inançları farklı değişkenlerle ilişkilendirilerek araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Aljalil, L. & Asadi, J. (2015). Relationship between parents' perfectionism and test anxiety of elementary school students of gorgan during 2014-2015. *Int. J. Rev. Life. Sci.*, 5(6), 33-37.
- Alakoç Pirpir, D., Yıldız Çiçekler, C., Büyükbayraktar, Ç. & Konuk Er, R. (2011). *Annelerin mükemmeliyetçi tutumlarının altı yaşındaki çocuklarının okul olgunluğuna etkisi*. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications 27-29 April, Antalya-Turkey.

- Azar, S.T. & Weinzierl, K. M. (2005). Child maltreatment and childhood injury research: A cognitive behavioral approach. *Journal of Pediatric Psychology*, 30(7), 598-614.
- Bağcı, C. (2013). *Anne-babaların akılcı olmayan inançlarının aile işlevi ve çocuklardaki davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmayan yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi: Gaziantep.
- Bernard, M. E. (1990). Rational-emotive therapy with children and adolescents: Treatment strategies. *School Psychology Review*, 19 (3), 294-304.
- Bornstein, M. H., & Cote, L. R. (2004). Mothers' parenting cognitions in cultures of origin, acculturating cultures, and cultures of destination. *Child Development*, 75(1), 221–235. doi: 10.1111/j.1467-8624.2004.00665.x
- Bornstein, M. H., Hahn, C.-S., & Haynes, O. M. (2011). Maternal Personality, Parenting *Cognitions and Parenting Practices*. *Developmental Psychology*, 47(3), 658–675. <http://doi.org/10.1037/a0023181>.
- Connel-Carrik, K. (2006). Trends in popular parenting books and the need for parental critical thinking, *Child Welfare League of America*. 15(5): 819-836.
- David, D., Lynn, S., & Ellis. A. (2010). *Rational and irrational beliefs. Implications for research, theory, and practice*. New York, NY : Oxford University Press.
- Greblo, Z. & Bratko, D. (2014). Parents' perfectionism and its relation to child rearing behaviors, *Scandinavian Journal of Psychology*. 55, 180–185.
- Güenalp, A. (2007). *Farklı anne baba tutumlarının okul öncesi eğitim çağındaki çocukların özgüven duygusunun gelişimine etkisi (Aksaray ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güneysu, S., (1982), *Ana-babaların çocuklarına karşı tutumları ve çocuktaki davranış problemleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Kaya, İ. & Hamamcı, Z. (2010). Anne-babaların akılcı olmayan inançları ölçeği'nin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(3): 1149-1165.
- Karasar, N.(2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel yayın Dağıtım.
- Mahigir, F.; Kumar, V. & Karimi, A.(2013). The experience of irrational beliefs among Indian and Iranian cancer patients. *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences* , 3 (3): 592-599.
- Mitchelson, J. K. ve Burns, L. R. (1998). Career mothers and perfectionism: stres at work and at home. *Personality and Individual Differences*, 25, 477-485.
- Haktanır, G. (2002).Çocuklarımız ve biz. A.Ü. *Geliştirme Vakfı Özel İlköğretim Okulu Kardelen Dergisi*, 4(4), 3-6.
- Hamamcı, Z., Duy, B., ve Kaya, İ. (2011). *Investigation of Irrational Parenting Beliefs, Perceived Stress and Coping With Stress*. 7.International Congress of Cognitive Psychotherapy 'Clinical Science', 02-05 June, Istanbul, pp.117.
- Hojjat, S. K. , Golmakanie,E.,Khalili,M. N., Smaili, H., Hamidi M. & Akaberi, A. (2016). Personality Traits and Irrational Beliefs in Parents of Substance-Dependent Adolescents: A Comparative Study, *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, 25:4, 340-347, DOI: 10.1080/1067828X.2015.1012612
- Lee, M. A., Schoppe-Sullivan, S. J., & Kamp Dush, C. M. (2012). Parenting perfectionism and parental adjustment. *Personality and Individual Differences*, 52(3), 454–457. <http://doi.org/10.1016/j.paid.2011.10.047>
- Strom, R., Wurster, S., Betz, M.A., Daniels, S., Graf, P. and Jansen, L. (1984). A comparasion of west german and guestworker parent's childrearing attitudes and expectations. *Journal of Comparative Family Studies*, 15(3):427-440.
- Yalçın, F. & Türnüklü, A. (2011). Algılanan ana-baba davranışları ile çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişki. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 717-735.

Extended Abstract

Parents' irrational beliefs influence on the quality of parent child relationship. To date, limited studies determine the relationship between sociodemographic variables and irrational beliefs of mothers with preschool aged children in Turkey. Additionally, to the best of researcher knowledge, there are no studies conducted so far to assess the link between irrational beliefs and reading book frequency of mothers in Turkey. Therefore, this descriptive study aimed to assess whether the irrational beliefs of mothers' with a primary school aged child show significant differences according to some variables (the number of children, educational level, working status, perceived socioeconomic level and monthly household income and reading book frequency). Based on the aim of this study five research questions were developed. The first one is that is there any statistically significant difference between Parent Irrational Belief Scale (PIBS) Expectation Subscale mean scores, PIBS Perfectionism Subscale mean scores and PIBS mean scores of mothers with a primary school aged child and the number of their children? The second one is that is there any statistically significant difference between PIBS Expectation Subscale mean scores, PIBS Perfectionism Subscale mean scores and PIBS mean scores of mothers with a primary school aged child and their educational level? The third research question is that is there any statistically significant difference between PIBS Expectation Subscale mean scores, PIBS Perfectionism Subscale mean scores and PIBS mean scores of mothers with a primary school aged child and their working status? The fourth research question is that is there any statistically significant difference between PIBS Expectation Subscale mean scores, PIBS Perfectionism Subscale mean scores and PIBS mean scores of mothers with a primary school aged child and their perceived socioeconomic level and monthly household income? And the last research question is that is there any statistically significant difference between PIBS Expectation Subscale mean scores, PIBS Perfectionism Subscale mean scores and PIBS mean scores of mothers with a primary school aged child and their reading book frequency? The study has 2 inclusive criteria which are called (1) mothers should live in the Eastern Anatolia Region of Turkey and (2) mothers should have a child in primary school aged. The participants were selected by using snowballing sampling method. The voluntary participants consist of 88 mothers with a primary school aged children and who are living in the Eastern Anatolia Region of Turkey. In order to collect research data, personal information form which was developed by researcher and Parent Irrational Belief Scale which was developed by Kaya and Hamamcı (2011) were used. Parent Irrational Belief Scale (PIBS) is 5-point Likert type scale and includes 29 items. The scale has two dimensions each of which represent an irrational belief of parents: perfectionism (12 items) and expectations (17 items). The aims of PIBS Perfectionism Subscale is to measure parents' perfectionism related to child rearing. For example "I must be perfect as a parent." In addition, the aims of the PIBS Expectation Subscale is to measure parents expectations from their children. For example "Children always act as his/her parents expected." The internal consistency reliability was for perfectionism .86 and for the expectation .89. The research was carried out in the Eastern Anatolia Region of Turkey between 1 July and 1 August 2015 by research assistants. Before conducted this study, informed consent was obtained from the participants. In order to answer research questions one by one, descriptive analyses, one way ANOVA and t-test analyses were performed. The first research question results reveal that no significant differences were yield regarding mothers' PIBS Expectation Subscale, PIBS Perfectionism Subscale means scores and PIBS mean scores in terms of the number of their children ($p > .005$). The second research question results reveal that no significant difference was yield regarding mothers' PIBS Expectation Subscale mean scores in terms of their educational level ($p > .005$). However, a significant difference was detected regarding mothers' PIBS Perfectionism Subscale mean scores and PIBS mean scores in terms of their educational level ($p < .005$). The third research question results reveal that no significant difference was yield regarding mothers' PIBS Expectation Subscale mean scores in terms of their working status ($p > .005$). The fourth research question results reveal that no significant difference was yield regarding mothers' PIBS Expectation Subscale mean scores in terms of their perceived

socioeconomic level and monthly household income ($p>.005$). However, a significant difference was found regarding mothers' PIBS Perfectionism Subscale mean scores and PIBS mean scores in terms of their perceived socioeconomic level and monthly household income ($p<.005$). Lastly, the fifth research question results reveal that there was a significant difference in all sub dimensions of PIBS and PIBS in terms of their reading book frequency. At the end of the research, it can be inferred from the results that irrational beliefs play important role in mothers' life. The results of the study were discussed with in the context of literature and suggestions was provided for future studies.

TIJSEG